

טיב הקהילה

ויקרא
ז' ניסן תשפ"ה

המסע לפי אופק דודלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"ג 6:25
מוצ"ש 7:40
ר"ת 8:19

סוף זמן קריאת שמע וחפילה

סוק"ש א' 8:46 | סוק"ת א' 10:04
סוק"ש ב' 9:29 | סוק"ת ב' 10:33

המסע לפי ששון קיץ

גיליון מס':
777

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'
בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

הדרך המסורה מדור דור, ואילו היו זוכים לטיפה של חיבה היו הדברים מעודדים אותם וגם אם לא יזכו על ידה להצלחה יתירה, לא ימאסו בישיבת בית המדרש, ועצם שהייתם בין כותלי בית המדרש תעשה בהם רושם להחזיק מעמד בדרכי התורה והמסורה.

וכבר האריך הרמב"ם בפירושו על המשניות (סנהדרין פרק י) במשנה ד'כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא' וכו', שצריכים לחלק לקטנים מעדינים דברי מתיקה כדי להמשיכם התורה ולמצוות ונעתיק כאן קצת מדבריו הנחמדים שם: 'שיים בדעתך, כי נער קטן הביאוהו אצל המלמד ללמדו תורה, וזהו הטוב הגדול לו לענין

דברי חיבה קדוה להצלחה בתורה

ויקרא אל משה וידבר יהוה אליו מאהל מועד לאמר: (א א)
ופירש"י: ויקרא אל משה - לכל דברות ולכל אמירות ולכל צווים קדמה קריאה לשון חבה לשון שמלאכי השרת משתמשים בו, שנאמר: וקרא זה אל זה, אבל לנביאי אומות העולם נגלה עליהן בלשון עראי וטומאה, שנאמר: ויקרא אל בלעם:

מה ששייג מן השלמות. אלא שהוא - למיעוט שניו וחולשת שכלו - אינו מבין מעלת אותו הטוב ואל מה שיוגיעו בשבילו מן השלמות ולפיכך בהכרח יצטרך המלמד שהוא יותר שלם ממנו שיורז אותו על הלימוד בדברים שהם אהובים אצלו לקטנות שנותניו, ויאמר לו: קרא ואתן לך אגוזים או תאנים ואתן לך מעט דבש, [ומאריך שם שענין זה הוא היסוד של תורה 'שלא לשמה', אך המטרה בזה לזרז ללימוד התורה].

הנה דיבור זה הוא הדיבור הראשון הכתובה בתורה אחר הקמת המשכן, ולכן ציין בו הכתוב הקריאה אל משה קודם הדיבור, כדי להקיש אליו את כל הדברות והאמירות הבאים אחריו שכולם היו מתוך 'קריאה' החילה.

אכן, אצל קטנים עושים זאת באמצעות 'דברי מתיקה', ואילו נערים זקוקים לדיבורים מתוקים וקריאות של חיבה. ואפשר שזהו כוונת הגמרא (שבת ל:) המספרת שרבה היה נוהג לומר מילה אחת בדבחותה כל יום לפני שהתחיל ללמד לתלמידיו. כי היה זה כדי לגלות לתלמידיו שהוא מחבבם ושמהם בהם ובכך המשיך אליו את לבבם אליו, וזכו לקבל ממנו תורה כדבעי.

וביקש רש"י להבין למאי נפקא מינה אם קדמה קריאה או לא? ולשמ מה עלינו לדעת זאת? והשיב, שהקריאה הוא 'לשון חיבה', ורצה הכתוב לגלות שכל הצווים נאמרו למשה מתוך גילוי חיבה. והאת כדי שגם אנו נתבונן בדרכו של הש"ת ונלמד ממנו את הדרך בה נגליה בהרצפת תורה לתלמידים, והיינו שתהיה מתוך גילוי חיבה. כי אין דברי תורה מתיישבין על לב התלמידים אלא אם כן אהובים הם לפני רבם. או מכירים הם שרובם מלמדם תורה כדי להטיב עמיהם ומתדעים להטות אזניהם לדבריו.

על פי האמור יש לומר שזהו המכוון בדברי הבעל הטורים שכתב בזה"ל: 'ויקרא אל משה' - ראשי תיבות: אמ"ן, 'בעטרה שעטרה לו אמו' (שה"ש ג יא). ע"כ. והנה דבריו נראים כסתומים ובלתי מובנים כי מהו הקשר בין הקריאה אל משה לענין אם? אולם לדברינו יש לומר שכיוון בעל הטורים לגלות שאותה קריאה שהיתה במשה צריכה להיות מורגל בפי האמהות הישראליות, כי הבנים קשורים ביותר לאמותיהם והחיבה שהאמהות מגלות לבניהם היא המשפיעה עליהם ביותר, ועל כן מוטל עליה להרבות בחיבה בשעה שהיא משדלת את בניה לשקוד על דלתות התורה, ובאותה מידה שהיא מרבה בחיבה זו כך היא זוכה יותר ויותר שבניה יחזיקו בעץ החיים ולכן נקראת תורת הבנים על שם אימם כנאמר (משלי א ח): 'שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמן', כי בזכות זה שהאם משדלת את בנה בדברי חיבה הינו זוכה לתורה.

הנה דיבור זה הוא הדיבור הראשון הכתובה בתורה אחר הקמת המשכן, ולכן ציין בו הכתוב הקריאה אל משה קודם הדיבור, כדי להקיש אליו את כל הדברות והאמירות הבאים אחריו שכולם היו מתוך 'קריאה' החילה.

ואכן רואים אנו בחז"ל שזוהי עיקר זכותן של הנשים באמנם (ברכות ז.י): 'נשים במאי זכיין? באקריוו בנייהו לבי כנישתא', פירושו: מהו הזכות העומדת לנשים שיזכו בסביבתו לעולם הבא? בזכות שהן דואגות ללימוד התורה של בניהן, ומביאות אותן למקום הלימוד בבית הכנסת.

דבר זה יכול לשמש גם כן כטעם למנהג ישראל שמתחילים עם תשב"ד ללמוד ב'פרשת ויקרא', כי בה מוזכר ענין הקריאה של חיבה שהם נזקקים לה.

ומן הראוי שההורים והמחנכים יתפללו שהש"ת יתן להם דעת להבין האיך לעודד באופן שדבריהם יביאו רק חיזוק ועידוד להטיב ונוכח כלולו לגדל בנים ותלמידים גדולים בתורה.

נקודה זו צריכה לשמש כיסוד לכל הורה ומחנך, עליהם לדעת כי כל מהותם של הבנים והתניכים תלויים במידת החיבה הניתנת להם כשרואים הבנים והתניכים שההורים והמחנכים מעריכים אותם ומחבבים אותם הם מתעודדים והתמיד בלימודם וזוכים להתעלות במעלות התורה והעבודה. לא כן כשאין מגלים להם חיבה, אז אינם רואים סיבה להתאמץ ולנצל את כשרונותיהם. ובפרט החלשים היודעים מן ערכם המה יכולים להישבר ממצבם בהבינם שבצדק אינם ראוים להערכה ואשר על כן אינה ניתנת להם ואם כן מה להם ולישיבה בבית ה', ולפעמים מגיעים הדברים שבחורים ואברכים מעדיפים לבלות את ימיהם במשא ומתן, מבלי לחסות כלל בצילה של תורה ולפעמים מצבם מתדרדר ביותר עד שעוזבים לגמרי את

טיב המערכת

יקריב אותך לדצנו

דבר מוזר קורה מדי שנה בערבי פסחים כולם מזכירים לעצמם שאיבדו זה לא חמץ וילדים הם לא קרבן פסח, ובכל זאת, כולם מנקים הרבה מעבר למה שההלכה דורשת, ובודאי שאין הכוונה רק לניקיון שנתו, כי הרי זה יכולנו לעשות בכל זמן אחר, ולא דווקא בערב פסח, ובודאי לא היינו מבליים כ"כ הרבה ימים כדי לנקות את הבית מכל ספק של פירוד חמץ, או מה באמת הולך כאן? אנהו רוצים לנקות או מנקים בעל כורחנו?

התורה אומרת 'אם עולה קרבנו.. אל פתח אוהל מועד יקריב אותו לדצנו, ורש"י הק' מפרש 'יקריב אותו - מלמד שכופין אותו, יכול בעל כרחו, תלמוד לומר 'לדצנו, הא כיצד? כופין אותו עד שיאמר רוצה אני, והדברים תמוהים איך יתכן שאנחנו מייחסים חשיבות לאמירתו 'רוצה אני אחרי שכופין אותו? יכול להיות שהרוצה אני זה רק כדי שנגעזוב אותו לנפשו ולא בגלל שהוא באמת רוצה? הלכה דומה יש במסכת גיטין, שאדם הצריך לגרש את אשתו ואינו רוצה 'כופין אותו עד שיאמר רוצה אני, והגט כשר, והחסבר הוא שיהודי במקורו הוא טוב, ורוצה לעשות רצון בורא, ורק היצר הוא המעכב בעדו, ולכן כופין את היצר לעשות רצון ה', וכשהוא אומר 'רוצה אני, אז הוא מגלה את רצונו האמיתי.

חז"ל אומרים 'מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, אבל זה רק אצל ישראל, ואילו אצל אומות העולם זה הפוך 'מחשבה רעה מצרפה הקב"ה למעשה, וזה משום שאצל ישראל הרצון האמיתי שלו זה טוב, ורק היצר הוא הגורם למחשבות רעות, לכן אין מצרפים הגורם למחשבות רעות, אבל אצל הגוים המחשבות הרעות זה האמת שלהם ולכן כבר מצרפים אותם למעשה, ולכן גם אם ח"ו עולים אצל יהודי מחשבות קשות עליו לזכור שאין אלו מחשבותיו שלו, אלא של היצר הרע, וגם כשאנחנו מנקים לפסח מעבר למה שחייבים כי אנחנו באמת רוצים להדה, ואולי היצר הרע מתערב לפעמים ומשכנע אותנו שאנחנו לא רוצים אבל באמת זהו הרצון שלנו, ואנחנו גם עתידים לקבל שכר על כל פירוד וכל נגיף אבק שניקינו.

(לפי טיב תורה ויקרא)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיר
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב
ההודעות

עדכוני שיחות: 0534-100024

פ"ר הועדה הרוחנית ר' יעקב רבינוביץ | עורך: ש. גולדשטיין

טיבת הבניין - לא ימצא בבתיכם

בבדיקת וביעור חמץ יבער את החמץ שבלב

מבער את החמץ מן החורין ומן הסדקין הריהו משרש ועוקר יחד עם זה גם את השטן ואת הסט"א וניצול מהם ומתמוגג, וכדכתב ה"באר היטב" על גליון בהלכות הפסח (סימן תס"ז) בזה הלשון: "האר"י ז"ל כתב הנהר ממשוה חמץ בפסח מובטח לו שלא יחטא כל השנה".

בענין זה מסופר על הר"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זצוק"ל ה"ה, שבכל שנה ושנה בהתקרב ימי הפסח היה מכשיר ומגיל את כל כלי הפסח שלו לקדאת החג הממשמש ובא על פי שהיו מוצנעים במקום המשתמר, ואף טעם היה נותן בזה שהרי אמרו שהנהר ממשוה חמץ מובטח לו שלא יחטא כל השנה ומאחר שלדעתו נכשל בחטא במשך השנה האחרונה, יש מקום לחשוש שמא בפסח דאשתקד לא נהר דיו מן החמץ, אי לכך, הירשו מכשיר מחדש את כל הכלים שהשתמש בהם בשנה העברה בכדי לצאת מכל חשש שהוא.

פשיטא הדבר שאין לנו לפרש מעשה זה כפשוטו, שהרי לא יעלה על הדעת שאותו צדיק וקדוש נכשל הלילה באיזה נדנדו חטא ועוון, אלא שלפי מדרגת הגדולה ושפלות רוחו היה מרגיש כן בפשע ולא באנו לספר בזה סיפורי דברים בעלמא, אלא ללמדנו עד היכן הדברים מגיעים ועד כמה צריך להיזהר ולהתרחק ממשוה חמץ, ויתירה מזה, שנבין ונדע אל נכון, כי ביעור היצר הרע והמעשים הרעים מקרבנו הינם חלק בלתי נפרד מחובת ביעור החמץ, וכאשר זוכה אכן להיזהר מאיסור החמץ הריהו זוכה לשמירה יתירה שלא להיכשל בכל מיני עבירות.

הבא לטהר מסייעין אותו

בביאור פנימיות העניין שאמרו שהנהר ממשוה חמץ מובטח לו שלא יחטא, איתא באלשיך הק' (שמות יב ט"ו) וכו' ויצאנו בזה גם באור לשמים' (ליקוטים) שביארו על פי המובא בזה"ק (חלק ג' ד"ג), שהאותיות של 'חמץ' ושל 'מצה' שיוני האחד לשני מלבד אות אחת המשתנה ביניהן, שהחמץ נכתב בהאות ה' ואילו מצה נכתב באות ה', ולעולם גם שני האותיות הללו ה"א ו"חית' כמעט דומים מאד בצלם דמות תבניתם, שבשניהם יש פתח פתוח בתחתית האות.

ובגמרא (מנחות כ"ט) אמרו, שהפתח הגדול מלמטה בא לרמז, שכל הרוצה לירד מטה מדחי אל דחי ולצאת לתרבות רעה הרושט בידו ואין מי שימנע בידו, אבל כאשר יתחרט האדם ויצה לשוב בתשובה שלימה אז כבר לא יוכל לשוב דרך אותו הפתח מלמטה, אלא הוא כבר צריך לחתירה מיוחדת אשר יוכל לשוב בעדה על למקום הקדושה, וזה הפתח הקטן שיש רק בצדה העליון של האות ה', שהוא פתוח אך במשהו, ודרך הפתח הזה יכול הבעל תשובה לשוב אל השי"ת ולחסות בצל כנפי השכינה הקדושה.

בזה פירשו את המאמר 'כל הנהר ממשוה חמץ', דהיינו, שכל שנהר לשוב בתשובה על חטאיו באותו הפתח של האות ה' דמצה, שהוא פתוח אך במשהו יותר מן האות ה' דחמץ, אזי מובטח לו שלא יחטא כל השנה' - כי כל ימיו הם בתשובה, אבל אם אינו נהר די לשוב באותו הפתח קטן, הרי שהאות ה' דמצה נחפזת תלילה להאות ה' דחמץ הסתום, בצידיה, ואז יזקוק הוא להתעוררות רחמים רבים (וראה עוד בענין זה במדריש"א ססכת פסחים קע"ז).

הצילנו מאיסור חמץ אפילו מכל שהוא

טרם נכלה דברינו, שומה עלינו לעודד על חובת הפתח, להפיל את תחינתנו לפני המקום ברוך הוא שהוא ציונו על מצות ביעור חמץ, שיהא בעודנו לזכות להינצל ממשוה חמץ בעין ומן המשוה חמץ שבלב ועל אף שאנו מתאמצים על כך ביותר ומטריחים עצמנו עד כמה שירינו מעגת עדיין צריכים לנו לסייעתא דשמיא מרובה שלא ניכשל הלילה, כי מבלעדי עונו ועזרתו אין לנו עזרה וישועה.

בדוקים את החמץ

מי כעמך ישראל גוי קדוש בארץ, אשר בהודיע לו המלך כי יבוא לשכון בביתם פנימה ומצווה אותם (שמות יב ט"ו) "שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם", הרי שמחמת זה הציווי עסוקים בכל בתי ישראל עד למעלה ראש, ועל צבאם מנצחים הנשים צדקניות שבזכותן נגאלו ישראל, ומכבדים את הבית בכל מיני מידוק וכיבוד עד כמה שיד אדם מגעת ומתרחקים ממאה שערי היתר ובלבד שלא להיכשל הלילה בספק ונדנדו על חמץ, אשרי העם שככה לו אשרי העם שוה אלוקיו.

ומי מעבב שאור שבעיסה

מובדלת היא האיסור של חמץ וחמורה משאר כל האיסורים שבתורה, ועינינו תראינה שהצריכה אותנו התורה הקדושה לבער את החמץ ולהעבירה מן העולם בשריפה, ועוד הוסיפה חכמים החיוב לחקור אחר החמץ בשבע עיניים בחקירה ודרישה, ואף לבדוק אחריו בחורין ובסדקין, וכל כך חמור האיסור, עד שבחג הפסח אף אפשר לבטלו אפילו בכלשהו, ואלו איסורים שלא מצאנו דוגמתם בכל התורה כולה גם בשאר איסורי כרת, ואומר הדבר דרשנו, על מה ולמה ראו להחמיר בזה כל כך.

שאלה זו כבר נשאל הרד"ב בספר תשובותיו (הג' סימן תקס"ו) ואף כתב על זה תשובה ברורה ונעימה המוצאת כאן ככתבו וכלשונו: "על כן אני סומך על מה שאמרו רבותינו ז"ל במדרשות כי חמץ בפסח ימז ליצר הרע והוא שאור שבעיסה, ולכן כלה גרש יגרש אותו האדם מעליו ויחפש עליו בכל מחבתאותו מחשבותיו, ואפילו כל שהוא לא בטיל, והרי זה אמת ונכון, והנראה לעניות דעתי כתבת", עד כאן לשון הרד"ב ז"ע.

העולה מתשובה זו, כי כל גופי ההלכות החמורות של איסור חמץ, וכל החובה הגמורה לבער אותה מכל וכל, אינם אלא ענף הסתעף מן השורש הפנימי, הלא המה היצר הרע וחילותיו שמחמיצין את הלב ומרחקין אותו מכל דבר שבקדושה ואף על פי שהרצון האמת של האיש הישראלי הוא לעשות את רצונו קונו ולעבדו בלבב שלם, אבל קשה לו לעמוד לפני אותו מלך זקן וכסיל שנמשל לשאור המחמיץ ומתפיל את העיסה, ועל כן, בהגיע זמן חירותנו, הזמן שבו אמרה לנו התורה (שמות יב ט"ו) "שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם", הרי שהחובה לנו לעמוד על קמינו, לחפש בדרישה ויגיעה בכל חדרי ומסתרי הלב ולבער משם את היצר הרע ולעקרו מן השורש.

יסוד ושורש הדברים הוא מתוך דברי רבותינו בגמרא (ברכות ה') שכבר אמרו, "דבון העולמים גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעבב שאור שבעיסה ושעבוד מלכות. יהי רצון מלפניך שתצילנו מידם ועשבו לעשות חוקי רצונך בלבב שלם". ובדומה לזה אמרו גם בזה"ק (ה"א סריטא פרישת בא פ"ג) בזה הלשון: "זהא אוקמה חבריא ורזא אוקימנא בין חמץ ומצה דכמה דזכת, דא יצר רע ודא יצר טוב".

הרי לנו מפורש, שמצות ביעור חמץ מכוונת הדק היטב כנגד החובה הקדושה לבער מאיתנו את היצר הרע וכל גונדא דליתא, ולפיכך כתב בשל"ה הק' (ססכת פסחים פרק ד"ח ויהי תוכחת מוסר - תקנה) כלשון הזה: "בביטול החמץ וביעורו, יסור כי החמץ הוא היצר הרע הוא השטן, שאור שבעיסה ושאיסור אפילו במשהו, ויבדוק אחריו בחורין ובסדקין לבערו ולבטלו בסוד מרע ועשה טוב, ויטהר קודם החג הקדוש, אשר השם יתברך בחר בנו".

הנהר ממשוה חמץ מובטח לו שלא יחטא

על כל פנים למדים אנו מכל אלו הדברים שהחמץ והיצר הרע אגודים וצרויים יחדיו כהדא מחתא, ובכל מקום אשר חמצא בו חמץ אתה מוצא שם גם את היצר הרע הכרוך אחריו ככלב ואילו כאשר

בשבת ויכן בביתו כל זה מערב בשבת (ה"ר"א זוננפלד). יג. אסור להכין מיטות ומצעות של הסבה והקעה ושום דבר של הסדר קודם הלילה, שאין שבת מכין ליו"ט (פ"ג א"א סק"א) ועל פי ה"ר"א זוננפלד, וכן לא יוציא מוצרים קפואים מהמקפיא לצורך הלילה (מבית לוי). יד. אסור להביא יין לערב, וגם במהר"ל אסור לחפש הס"ת משבת ליום טוב משום הכנה (פ"א סי' תרס"ז סק"ג).

טו. היוצא מביתו בשבת מבעוד יום לחוג את ליל הסדר בבית אחרים, לא יטול עמו את הקיטל המיוחד ללילה, זה מפני איסור הכנה (ה"ר"א זוננפלד). טז. וצריך כל אדם לישן ביום שבת זו אחר סעודת שחרית, כדי שיוכל להיות ניעור היטב בלילה, והוא הדין הנשים והקטנים ויהוה בכך, (אמנם לא יאמר בפיו שיטן עבד הלילה) (ב"א"ה א פ"ג הל' ערב פסח בשבת ס"ו).

יז. בליל מוצאי שבת שהוא ליל א' של פסח אחר שהגיע צאת הכוכבים הנשים אומרות בלא שם ומלכות ברוך המבדיל בין קודש לחול בין אור וכו' ומסיימות ברוך המבדיל בין קודש לקודש, ומדליקות הנרות של יו"ט עם הברכות ומתחילין לבשל התבשילין של יו"ט (פ"א ז"א סי' ס"ב סק"ט).

יח. בתפילת ערבית אומרים ותודיענו, אם טעה ולא אמרו אין מחזירין אותו שיכול לומר אח"כ קידוש על הכוס ושם נזכר הבדלה (פ"א ז"א סי' ס"ב סק"ד). יט. לאחר גמר התפילה הולכין לבתיכם ומסדרין המטות של הסבה והקעה וכל מה שצריך לסדר אם לא הכין מערב שבת, ומקדשין יקנה"ז על כוס ראשון כנרשם בסידורים למו"ש. כ. מאריכין בסדר מעט בכדי שיגמרו התבשילין אחר ברכת אשר גאלנו, ובלבד שיהיה אכילת אפיקומן קודם חצי הלילה (ה"ר"א זוננפלד).

כא. הנשים האומרות סדר הקידוש שבעת ימי"א דלא יאמרו ברכת הבדלה וישמעו בעמל הבית (קנה בשם פסח) וי"א דיכולות לומר ברכת בורא מאורי האש וברכת המבדיל ולשתות מהכוס שהבדילו עליו (מבית לוי) וי"א שלא יאמרו ברכת הבדלה אולם יכולה לברך ברכת מאורי האש (מ"א דשמענתא לתנאב"ד הר"א פ"ג).

כב. ברכת שהחיינו, אם ברכה בהדלקת נרות לא יחזור לברך שהחיינו בקידוש, ואם עתה וברכה שהחיינו יצאה ידי חובת קידוש (מבית לוי). כג. בברכת אשר גאלנו צריך לומר מן הזבחים ואח"כ מן הפסחים לפי שהזבח היא החגיגה הנאלכת בלילה זה קודם אכילת הפסח כדי שיהיה הפסח נאכל על השועב, וכשחל פסח במוצאי שבת יש מדקדקין לומר מן הפסחים ומן הזבחים שהרי אין חגיגה נאלכת בלילה זה כמו שנתבאר למעלה והזבחים הם החגיגה ושליש שמחה שמקריבין למחר ביום (פ"א ז"א סי' תע"ג ש"ע הרב סל"ט, ס"ב סק"ב ש"ע"ה פ"ג).

כד. ויש שאין מדקדקין בכך ואומרים הכל נוסח אחד שהרי אנו מבקשים שגייענו ה' למועדים הבאים ששים בעבודתו ושם נאכל לשנה הבאה כשלא יהיה פסח במוצאי שבת מן הזבחים מתחילה דהיינו מחגיגה שנאלכת בלילה זה ואח"כ מן הפסחים אפילו אם על פי חשבון הקביעות המסור בידינו יהיה פסח הבא במוצאי שבת מכל מקום כשיבנה בית המקדש יקדשו על פי הראייה ואפשר שלא יהיה במוצאי שבת (ש"ע הרב ושיעור' ס"ט).

כה. ברכת שהחיינו, אם ברכה בהדלקת נרות לא יחזור לברך שהחיינו בקידוש, ואם עתה וברכה שהחיינו יצאה ידי חובת קידוש (מבית לוי). כו. בברכת אשר גאלנו צריך לומר מן הזבחים ואח"כ מן הפסחים לפי שהזבח היא החגיגה הנאלכת בלילה זה קודם אכילת הפסח כדי שיהיה הפסח נאכל על השועב, וכשחל פסח במוצאי שבת יש מדקדקין לומר מן הפסחים ומן הזבחים שהרי אין חגיגה נאלכת בלילה זה כמו שנתבאר למעלה והזבחים הם החגיגה ושליש שמחה שמקריבין למחר ביום (פ"א ז"א סי' תע"ג ש"ע הרב סל"ט, ס"ב סק"ב ש"ע"ה פ"ג).

כז. ויש שאין מדקדקין בכך ואומרים הכל נוסח אחד שהרי אנו מבקשים שגייענו ה' למועדים הבאים ששים בעבודתו ושם נאכל לשנה הבאה כשלא יהיה פסח במוצאי שבת מן הזבחים מתחילה דהיינו מחגיגה שנאלכת בלילה זה ואח"כ מן הפסחים אפילו אם על פי חשבון הקביעות המסור בידינו יהיה פסח הבא במוצאי שבת מכל מקום כשיבנה בית המקדש יקדשו על פי הראייה ואפשר שלא יהיה במוצאי שבת (ש"ע הרב ושיעור' ס"ט).

כח. ויש שאין מדקדקין בכך ואומרים הכל נוסח אחד שהרי אנו מבקשים שגייענו ה' למועדים הבאים ששים בעבודתו ושם נאכל לשנה הבאה כשלא יהיה פסח במוצאי שבת מן הזבחים מתחילה דהיינו מחגיגה שנאלכת בלילה זה ואח"כ מן הפסחים אפילו אם על פי חשבון הקביעות המסור בידינו יהיה פסח הבא במוצאי שבת מכל מקום כשיבנה בית המקדש יקדשו על פי הראייה ואפשר שלא יהיה במוצאי שבת (ש"ע הרב ושיעור' ס"ט).

כט. ויש שאין מדקדקין בכך ואומרים הכל נוסח אחד שהרי אנו מבקשים שגייענו ה' למועדים הבאים ששים בעבודתו ושם נאכל לשנה הבאה כשלא יהיה פסח במוצאי שבת מן הזבחים מתחילה דהיינו מחגיגה שנאלכת בלילה זה ואח"כ מן הפסחים אפילו אם על פי חשבון הקביעות המסור בידינו יהיה פסח הבא במוצאי שבת מכל מקום כשיבנה בית המקדש יקדשו על פי הראייה ואפשר שלא יהיה במוצאי שבת (ש"ע הרב ושיעור' ס"ט).

ל. ויש שאין מדקדקין בכך ואומרים הכל נוסח אחד שהרי אנו מבקשים שגייענו ה' למועדים הבאים ששים בעבודתו ושם נאכל לשנה הבאה כשלא יהיה פסח במוצאי שבת מן הזבחים מתחילה דהיינו מחגיגה שנאלכת בלילה זה ואח"כ מן הפסחים אפילו אם על פי חשבון הקביעות המסור בידינו יהיה פסח הבא במוצאי שבת מכל מקום כשיבנה בית המקדש יקדשו על פי הראייה ואפשר שלא יהיה במוצאי שבת (ש"ע הרב ושיעור' ס"ט).

סעודת השבת

א. אין מבשילין על שבת זו שום מין תבשיל של קמח חמץ או גריסין של חטים לפי שהן נדבקין בכלי ואי אפשר לנקותן בשבת היטב (פ"א ז"א ס"ג) ובירושלים ע"ה"ק יש נוהגין שלא להטמין אז כלל תבשילין של חמץ לצורך יום השבת אלא בסעודת שחרית של שבת זו וכולים שאר מאכלים שיכולים להאכל בלי בישול או בלי הטמנה (ה"ר"א זוננפלד).

ב. יש נוהגין לבשל ולהטמין גם לסעודת שחרית תבשילין של פסח בתוך כלי פסח ואח"כ בשבת שופכין אותו לתוך כלי חמץ, אמנם בזה צריך ליזהר מאד לשפוך בנחת שלא יתז מן הרטוב שכבר בא לתוך הכלי חמץ ויחזור לתוך הכלי פסח אם לא שרדעו שלא לשמש בקדרה זו שיעירה מנוחה עד לאחר פסח וכן יש חשש ניעוק, ובה צריך ליזהר שלא יהיה רוחח ושועה"ז (סק"ד) ובמאכלים אחרים יש לחוש לנגיעה ג"כ כידוע, ואם לא נהר והתז או נגע צריך שאלת חכם על הכלי של פסח אם להתיר אותו לפסח (ה"ר"א זוננפלד).

ג. ויכול לערות תחילה לכלי פסח אחר, ואז יערה מהכלי שני לתוך כלי החמץ, ואם הכלי חמץ אינו בן יומן, יכול לערות עליו גם מכלי ראשון של פסח, דהוה נ"ט לפגם דשרי גם לדידן בערב פסח (אבן ישראל ח"ט סי' ס"ג).

ד. כהיום נהגו בכמה מקומות שאחר התפילה אוכלים מאכלים קרים של חמץ, ואחר חצי היום אוכלים תבשילים חמים שעמדו בתנור ושנתבשלו בכלים של פסח ויוצאים בזה סעודה שלישית (פ"א ז"א סק"ד).

ה. יש להעיר, שאלו שנוהגין שאוכלים את הבשר והדגים בכלי פסח אשר אי אפשר לאכול ביחד עם החמץ, אז בודאי מסתבר שכל הבשר והדגים כיון שאוכלים בלא פת אז ככה"ל לא מקרי טפל להפת דנימא שא"צ לברך על הבשר והדגים דהרי מתחילה מכוון שלא ילפת בהן את הפת וצריך לברך (אבן ישראל ח"ט סי' ס"ג סק"ד) דבליצק, קנה בשם פסח, ולכן יחזור לברך במקום הראשון ויאכל פת תיבורך.

ו. יכול לצרף ללחם משנה בשבת ערב פסח מצה אשר לא יוכל לאכלה רק בליל ט"ו, ואין דין מוקצה דהא חזי לתעוקות שמתורין לאכול גם בערב"פ מצה (אבן ישראל ח"ט סי' ס"ג) אגרות חזון אש ח"א סי' קפ"ח) אולם יכניס את המצה לשקית נילון כך שלא תגע בהה"ח ובאופן כזה ג"כ יוצאים יד"ח לחם משנה (אגרות חזון רבנו).

ז. אבל מצות משה וסדר לטלטל בשבת ערב פסח (פ"ג א"א סק"א). ח. יכול לאכול סעודות שבת במקום שמכר הפסח (וישב משה דינים לע"פ). ט. הגיע זמן איסור חמץ באמצע סעודתו, אף שפוסק מלאכול פת אין צריך לברך ברכה שלפניה על שאר מאכלים שהרי זה המשך סעודתו (ה"ר"א זוננפלד).

י. וכן הביעה אם אינו רוצה לאכלה בליל פסח ויצלנה מערב שבת, ואם שכח יצלם בליל יו"ט ויאכלם עכ"פ למחר ביו"ט ראשון (ה"ר"א זוננפלד). יב. מי שאפשר לו יכין מערב שבת שולחן מיוחד לסדר של פסח ומטות ומצעות להסבה, ומקעה ומי מלת וכל מה שצריך לסדר ליל פסח בבית מיוחד, כדי שלא ימשך בליל מוצאי שבת בהכנת הסדר, או יאכל במקום אחר

זבנה לסדר

י. צריך לצלות הורוד לליל פסח מערב שבת לפי שאינה נאכלת בליל פסח ושמה תשאר עד לאחר יו"ט ראשון, לפי שאין גרילין בצלי (ה"ר"א זוננפלד).

יא. וכן הביעה אם אינו רוצה לאכלה בליל פסח ויצלנה מערב שבת, ואם שכח יצלם בליל יו"ט ויאכלם עכ"פ למחר ביו"ט ראשון (ה"ר"א זוננפלד). יב. מי שאפשר לו יכין מערב שבת שולחן מיוחד לסדר של פסח ומטות ומצעות להסבה, ומקעה ומי מלת וכל מה שצריך לסדר ליל פסח בבית מיוחד, כדי שלא ימשך בליל מוצאי שבת בהכנת הסדר, או יאכל במקום אחר

סיפורי השגחה פריטי שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

בטבילי נברא העולם'

אני משתדל תמיד לקיים את ההלכה להניח תפילין בבית, ולצעוד כך מהבית לבית הכנסת לתפילת שחרית עטור בתפילין. הלכתי מהבית לזיכרון משה להתפלל שחרית עטוף בטלית ותפילין. ויהי כצאתי מהתפילה לשוב לבית וגשם חזק ירד בחוץ. אם הכובע או הבגדים נרטבים, לא קרה כלום כי אפשר להחליף לבגדים יבשים, אבל את התפילין אי אפשר להרטיב.

רק הסתכלתי החוצה לרחוב, ויהודי מהעיר ביתר ניגש אלי, ובידו מטריה גדולה וחזקה וביקש ללוות אותי הביתה, כיוון שיש לו דבר דחוף להתייעץ בדרך. הוא פתח את המטריה שסוכך על שנינו ושוחחנו בדרך.

אמרתי לו בהתרגשות: תראה איך הקב"ה שלח אותך מביטור עם מטריה כדי לעזור לי!!! אבל הוא לא נשאר חייב ואמר: "תראה איך הקב"ה שלח את הרב בלי מטריה כדי לעזור לי!!!"

יצא פאולסרמאין ספיט 28/8/14

- > < -

חייט בתחפושת

בערב חג הפורים עברתי דרך החייט כדי לאסוף בגד שנשלח לתיקון מבעוד מועד, כשהגעתי ראיתי שהחנות נסגרה לפני הזמן. הסתובבתי לכיוון הבית ובזווית עיני ראיתי את החייט צועד לכיוון השני. ידעתי כמה חשוב לרבנית הבגד, ולכן החשתי את צעדי על מנת להדביק את קצב הליכתי של החייט.

כשהתקרבתי וכמעט פניתי אליו, שמתי לב שאין זה האדם שאני מחפש, ורק היה נדמה לי בדמיון שזוהו החייט הידיתי לה' והסתובבתי חזרה לכיוון הבית. בדרך חזור, שוב חלפתי על פני החנות, ולהפתעתי אני רואה את החייט שחזר לחנות ופתח את הדלת. שמחתי שחתי גדולה והודיתי לה'.

שחתי לחייט: "חשבתי שסגרת מוקדם, ולא תחזור יותר, ועכשיו אני רואה שברוך ה' יצאת רק לכמה דקות." החייט השיב: "באמת סגרתי והתכוונתי לא לחזור, אך שכחתי את הפלאפון בתנתי, ולכן נאלצתי לחזור רק כדי לאסוף את המכשיר ואני חייב לרוץ!!!"

אז כבר הבנתי את גודל ההשגחה שהקב"ה עשה איתי חסדים גדולים בכך, שהתבלבלתי ורצתי אחרי החייט המדומה במקום לשוב הביתה בכיוון השני, מה שגרם לי לחלוף שוב על פני החנות בדיוק כאשר החייט האמיתי חזר לחנות לאסוף פלאפון, שאני בטוח שהקב"ה כבר הכין מראש כרפואה למכה כדי שאוכל להביא בבית את הבגד ולא יהיה לה צער.

יצא פאולסרמאין ספיט 28/8/14

הפענוח לכות את הרבים בסיפור של השגחה פריטית מוזנח לשלוח אל ר' שמה סמואל נפסק: 15326517922

או ל: o.y.wines@gmail.com

זהו (ג): אמר רבי לוג כל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה מאכילין אותו גחלי רתמים שנאמר (איוב ל ד) הקוטפים מלוח עלי שיח ושרש רתמים לחמם.

וכן נפסק להלכתא בשולחן ערוך הרב (יר"ד הל' תלמוד תורה פ"ד סעי' יא): "אסור להשיח שיחה בטלה בבית המדרש כמו שאסור בבית הכנסת, ואפילו מי שנתעטש אין אומרים לו רפואה בבית המדרש, ואפילו שלא בשעת הלימוד. ואין צריך לומר בשעת הלימוד שעשנו גדול, כמו שאמרו חכמים שמאכילין אותו גחלי רתמים" ע"כ.

וביאר, שמעומק זו הגמרא נוכל ללמוד ולהבין, שאין המדובר שמאכילין את אותו הרתמים כשיושבים מסובין בהיכל ען עדן... שם בודאי אין מאכילים גחלי רתמים, אלא 'צדיקים יושבים ועטרתיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה. כדאיתא בפייט אקדמות: 'מתפנקין וידו בכפי וייתא וידיהון דמי לשבצא חדותא'. - אלא נוכל ללמוד מאותה 'סעודה' שבהאכלת גחלי רתמים שאין אלו יושבים בגן עדן, אלא מקומם עמוק בגיהנם ושם מאכילים אותם את הגחלי רתמים...

[א. ה. וכן איתא בש"ס פרק קמא דערין (טו): "גחלי רתמים היינו גיהנם" עיין בסוגיא שם ומפרשים על אחר].

כמה חדשים לאחר אותה הדרשה פגש בי הגאון הגדול רבי מענדל אטיק זצ"ל, והעיד בפני שהיה לו התעוררות גדולה מזו הדרשה של שבת שובה, והדרשה של אבן דבי לוי' בביאורו הנפלא במטריה דרבי לוי... עדיין מדהדת באוונני, ואינה מניחה לי לפתח פה באמצע לימוד התורה.

ויש בנותן טעם, להסמיך כאן מדברי מרן החפץ חיים זצוק"ל בספרו "זכור למרים" (פרק ט) חז"ק: "צריך להיזהר בעת לימודו שלא יהיה פסיק פסיק ומעורב בדברי הבלים דמלבד שהוא עובר על מאמר חז"ל: הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה מאכילין אותו גחלי רתמים יתבייש אז מאד ממעשיו".

"ולדונמא, שאם אחד יקנה מסכת שנדפסה בנייד יפה ובאותיות נאות, אך באמצע הענינים מעורב בהם מעשיות רבות מדברי הבל בכמה וכמה מקומות בודאי ימנע מלקנותה".

"וכמו כן כאשר יקרא המלאך לפניו את המסכת שלמד בפמליא של מעלה ובמעשיות המעורבות בו, הנה מלבד העבירה יחזיקו אותו לשוטה שביזה המסכת שלו שיקרה מזהב ומפז ושעל ידה היה לאות ולהפארת, והוא עשה אותה ככלי חרס שאין חפץ בו. והוה לאו דוקא בלימוד המקרא והמשנה, אלא הוא הדין כשולמד איזה מסכת, יראה שתורה המסכת יפה וברה בלא תערובת פסולה".

"ובאמת מאומת בכמה מקומות בחז"ל, שנשמחו של אדם מעידה בו בעת הדין. והיינו כי כל מעשיו של אדם וכן דיבוריו, הכל נקבע בנשמתו בתוך זכרונו. יש לך אדם שנשמחו בקבועים כל שיחא סדרי משנה וכל הש"ס, ויש לך אדם שקיבץ בחייו בתוך זכרונו כל ההבלים והפסולות והכל שמור עליו להזכירו לעת הדין. וכמאמר חז"ל (תגינה ה): על הפסוק (עמוס ד, ג): 'ומגיד לאדם מה שיחא, דאפילו שיחה קלה מגידין לו לאדם בשעת הדין'. 'ועל הענין הזה רמז חז"ל את הפסוק (מיכה ג, ה) 'משוכבת חיקך [היינו נשמות] שמור פתחי פך, כי היא כמו הכלי הנקרא 'גראמפון', אם מתחילה הכניס בו זמירות נעימות שמשיע נגדו גם כן קול יפה ונעים והכל שמחים מזה, ולהיפך אם הכניס בו קולות של יללה ובכי הכל בוכין על ידו, והוה ממש במוח של האדם. ועל כן רמז המקרא (בתהלים ג, כא) 'אוכיחך ואערכה לעיניך, כדאיתא במדרש שמאירין לו כל מעשיו בפניו'".

"וכמה צריך האדם להזדעזע בזכרו שכל מעשיו וכל דיבוריו שדיבר מעת היותו לאיש, בין דיבורים קדושים של תורה ומצוות ומילי דברכות וכחאי גונג, ובין כל חלקי דיבור האסור אפילו שיחה קלה, הכל קבוע במוחו בתוך זכרונו, והכל מצפין על ביאתו, אלו לקבל עליהן שכה, כבן שממתיין על אביו הנכבד ושמה בו, ואלו ממתניין עליו לנקום ממנו. אשרי לאדם שמרזו עצמו לעשות תשובה קודם שקוראין אותו לעשות חשבון" עכ"ל ה"ך.

- > < -

עד היכן מגיע 'כח דיבור איש ישראל, וכוח תפילתו ותורתו, וכל שכן תינוקות של בית רבן שבזכות הבל פיהם העולם קיים (שבת קט"ז), ואפילו דיבוריו של תינוק קטן? - נוכל ללמוד מתוך טיב מעשה נפלא שמספר לנו הוזהר הקדוש בפרשת בלק המלמדנו את הכוח העצום של דיבורים תמימים של תינוק קטן, ינוקא המדבר דיבורי תחינה ובקשה תובעים מלב טהור, ומחולל פלאים נשגבים בכל פמליא של מעלה, עד תחיית המתים! מובאים כאן דברי הוזהר הקדוש (ח"ג רד. - רי.) בתרגום ללשון הקודש, למען ירוץ הקורא בו.

אמר רבי אלעזר, חבריאי גלך ונגמול חסד עם רבי יוסי מפקיעין שנפטר, ואין מי שישתדל בו והוא קרוב אלינו. נטו החברים מן הדרך ופנו עצמם אל פקיעין, מכיון שהגיעו לשם יצאו לקראתם כל בני העיר, ונכנסו אל תוך ביתו של רבי יוסי, רבי אלעזר והחברייא.

בן קטן היה לו לרבי יוסי, והוא אל נתן לשום אדם | הפשך בעמוד הבא <

כח דיבור איש ישראל

אדם כי יקריב מכם קרבן לה, מן הבקרה מן הבקר ומן הצאן, תקריבו את קרבנכם

א ב

בספה"ק תפארת שלמה למד מכאן ענין גורא ביסוד 'כח דיבור איש ישראל, וזה"ל: "אדם כי יקריב מכם וגו'. פירוש, האדם ההולך בדרכיו ואין לו שום התקרבות לה' ב"ה, יקח לו ראייה מן הבהמה שנעשית הקדש להקרבה על פי דיבורו של האדם, שאמר 'הרי זו עולה, ונעשית קודש קדשים רק על ידי דיבור, והבל פיו של האדם עליה. ואף על פי שהבהמה עצמה לא נשתנית, והיא כמו שהיתה".

"אך הדבור שמוציא האדם הוא קודש קדשים, והוא שחל על הבהמה והקדישה. - אם כן יראה האדם גודל הקדושה אשר בו, ומה עוד קל וחומר הדיבור של תורה ותפילה לפני השם יתברך".

"וזה פירושו: 'אדם כי יקריב מכם, שרוצה להתקרב לה', מן הבהמה בין מעצמו, שחל הקדושה עליה על ידי דיבור פיו. - ובזה 'תקריבו את קרבנכם, כי די לו ברוח ה' אשר בקרבך, והוא משכן לה' עכ"ל"ט.

מדברי קדשו אנו למדין, הכוח הסגולי שבמאמר פי איש ישראל קודש, לקחת בהמה גסה נמוכה ומגושמת ולהפוך אותה בבת אחת בדיבור שהוציא מפיו מקצה אל קצה, שבהקדישו נהפכה למעלה העליונה של 'קדשי קדשים'. מאה טעמא קיימא לה, שאף שמקבלים קרבנות מן הגויים (חולין יג) אין בכוחם להחיל את קדושת הקרבן על הבהמה, ומהניא ליה דיבוריה רק לגבי דיני ממונות שבאמירתו לגבוהה הוי כמסירתו להדיוט ויצא מרשות העכ"ם. אבל כשמביאו אל הר הבית צריך הכהן להקדישו במו פיו ולהמשיך בו את חלות קדושת הקרבן, כי מצד חלות הקדושה אין בכוח העכ"ם להמשיך בו חלות הקדושה.

והיינו טעמא דהאי הלכתא, שזה הכוח שיש בדיבור להפוך בהמה גסה לקדשי קדשים נתון אך ורק ביד ישראל קדושים בלבד, ולא ביד העכ"ם כלל. כמו שפתח הכתוב את חומש הקרבנות דגן (פסוק ב): "דבר אל בני ישראל כי אדם כי יקריב מכם, כי זה מכוונות סגוליים של עם סגולה. וכמו שפסק רבינו יונה ז"ל בשערי תשובה (שע"ג ס' רכט) שפיו של איש ישראל קדוש בקדושת כלי שרת, עיין שם היטב, ובהקדמת שב שמעתא. ומכאן נלמד להעריך ולהבין מאוד את 'כח דיבור איש ישראל' שמהולל פלאות בגשמיות וברוחניות לטוב ולמוטב, ונזכה לדבר תמיד אך טוב לה' ולישראל אמן.

- > < -

מסופר על אחד הצדיקים שבהזדמנות אחת הגיחו לפניו מכשיר טייפ [טיפיקורד] והשמיעו לו מתוך 'סרט הקלטה' חלק קטן מדרשה שהוא עצמו דיבר ודרש ברבים.

הרב הצדיק התפעל מאוד לשמוע את קולו ואת דיבוריו בוקעים ועולים מתוככי המכשיר, אך לאחר קטע קצר ששמעו אוזניו צנח לפתע והתעלף במקום בהלה גדולה נעשתה והגבאים המסורים קפצו מרהר לקראתו, השיבו את נפשם עם מים צוננים עד ששבה רוחו אליו.

לאחר שהתאושש והתחזק שאלוהו ממה סערה נפשו כל כך בפתע פתאום הסביר להם הצדיק שנרד מאוד לראות דוגמא מוחשית כמו עיניו, עד כמה כל מילה שהאדם מוציא מפיו נשמרת ונשמעת! ועד היכן מגיע 'כח דיבור איש ישראל'.

הלוהם שנינו (אבות ב א): "דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת", כאן בעולם הזה יכול אדם להתנגד בדברים שאין ברצונו שיקליטוהו, ויכול לבחור מה כן להקליט ומה שלא להקליט. וכן בתצלומי התמונות יכול להתנגד בעזרת [פזות] מסוימות שאין ברצונו שיצלמוהו. - אבל 'למעלה ממך' כל העת ממש 'עין רואה ואוזן שומעת', שם למעלה מכשירי ההקלטה והמצלמות מתקלקות כל העת בין אם רוצים ובין אם לא, כל מילה נקלטת וכל תנועה נרשמת, 'וכל מעשיך בספר נכתבים'.

ואכן לאחר מאה ועשרים רואה האדם תיכף לאחר פטירתו לגנדי עיניו כמו "מצגת" חיה, של כל ימי חייו עלי אדמות, את כל פעלו ואת כל עשיותיו, כל דיבוריו וכל מחשבותיו, דבר קטן ודבר גדול. כדאיתא בפ"ק דתענית (יא): "בשעת פטירתו של אדם לבית עולמו כל מעשיו נפרטין לפניו, ואומרים לו כך וכך עשית במקום פלוני ביום פלוני, והוא אומר הן, ואומרים לו חתום, וחתם שנאמר (איוב לו ז) 'ביד כל אדם יחתום'. ולא עוד אלא שמצדיק עליו את הדין, ואומר להם יפה דנתנו, לקיים מה שנאמר (תהלים נא ו) 'למען תצדק בדברך'". [כאשר ידוע מה שסיפרו בזה הרבה אנשים שעברו תהליך הנקרא 'מוות קליני', כמזכר בש"ס (פסחים ג. וברש"י): "חלש ואיתנגיד, גוע ופרחה רוחו" ע"ש. שראו בפתאום את כל ימי חייהם לפניהם בפרטי פרטים עם כל מה שחשבו והרגישו בכל פעולה].

- > < -

כ"ק אמרו"ר הגדו"ר רבי לוי הכהן זצוק"ל בעל "מעדני השלחן", אמר פעם בדרשה לשבת שובה בבית המדרש הגדול "תורה ויראה" דפה עיה"ק ירושלים ת"י, באשר דרשו חכמינו ז"ל בפ"ק דתגינה (י"ב): ובפ"ק דעבודה

ה'אלה חוזה - די נאמט פון פסח כולנו עם העמוד ד'הנה

מכא ומפיש
דביו חב ורשיש
כשה בורה
המבא המורה בו
למבט בורה
דרישה מבט המבנה

להשיג בחנויות הספרים המובחרות
המבנה ראשית מרכז הספרים בהנהלת רבי יצחק פרידמן | 02-6194114

פסח ליל הסדר עם טיב הכונות וטיב השישי

זה אל זה" ע"כ.
באה התורה הקדושה ללמדנו בזה
שאפילו כביכול משה רבינו ע"ה
רעיא מהימנא שהכתוב מעיד בו
(במדבר יב ז): "בכל ביתי נאמן
הוא פה אל פה אדבר בו וגו"
ושהוא "עניו מאד מכל האדם
אשר על פני האדמה" (שם ג). -
אף על פי כן גם הוא נצרך להקדים
לו 'קריאה של חיבה' ולקרב
אותו בדיבורים הקרובים לליבו
ומרוממים אותו להתעלות מתוך
'קריאה של חיבה'.

כמה לימוד מוסר נוקב עלינו
להחזיר מכאן לליבנו ולמחוננו,
בקל וחומר בן בנו של קל וחומר,
אם הקב"ה בכבודו ובעצמו נצרך
לקרוא כביכול אל משה העניו
הגדול בקריאה של חיבה לקרבו
ולעודדו, כדי שיוכל להתקרב
לשכינה. - כל שכן וכל שכן
באנשים פשוטים כערבנו, ובפרט
בזמננו כיום דור עני של עקבתא דמשיחא שמחמת קושי
הגלות וחבלין דמעיין נחלוש הנפשות כמה זקוקים הם ישראל
קדושים וצמאים לדברי ריבוי ופיוס שיש בהם חיזוק ועידוד,
לקרב את הדברים לליבוניהם בדברים השייכים לכל אחד לפי
נפשו וקרובים אל ליבו, כד"א (משלי ג יז) "דְרִיכָה דְרִיכֵי נֶגַע
וְכָל מַתְבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם".

ואסיים נא בטיב מעשה נאה המסופר במדרש רבה ריש פרשת
בהר (ויקרא' לג א).
אמר לו רבן שמעון בן גמליאל לטבי עבדו, צא וקנה לי ציד טוב
מן השוק. יצא העבד הנאמן [עיין הידושי הרשב"א פרק היה
קורא (ברכות טז: שלהי ד"ה וכשמת) עיין שם] וקנה לו לרבן
גמליאל 'לשון'.
לאחר מכן אמר לו, צא וקנה לי ציד רע מן השוק, יצא שוב העבד
הנאמן וקנה לו לרבן גמליאל רבו 'לשון'.
שאלו רבן גמליאל, מה זהו הדבר הרע ביותר?
קונה לי לשון, וכשאני מבקש ממך 'ציד רע' שוב קונה לי אותה
לשון?
ענה טבי עבדו בחכמה לפני רבו, אכן זו הלשון היא הדבר הטוב
ביותר, וגם הדבר הרע ביותר! - כאשר מדברים בלשון טובה יפה
ונקיה, הרי זהו הדבר הטוב ביותר, אך כאשר מדברים בלשון רעה
קלוקלת ומגננה, הרי זהו הדבר הרע ביותר!
ובחמש המדרש שם מסופר, שפעם אחת ערך רבי הקדוש
'סעודה' לפני תלמידיו הקדושים והגיש לפניהם לשונות רכים
ולשונות קשים התחילו התלמידים בוררים את הלשונות הרכים
והטעמים ומניחים הצידה את הלשונות הקשים.
אמר להם רבי הקדוש, דעו והתבוננו מה אתם עושים כאן, כשם
שאתם בוררים את הרכים ומניחים את הקשים, כך יהיה לשונכם
רך איש לרעהו.

בעמדנו כה, בהאי שבתא קדישא לקראת 'חג הפסח' הממשמש
ובא לקראתנו שלום נודע מ"ש בספרים הקדושים שהוא עת
תיקון הדיבור, מלשון 'פה - סח' שרוב מצוות החג נעשים בפה
'מגיד' בפה את סיפור יציאת מצרים 'והגדת לבנך', וכל האכילות
הם בפה, וכן מצות הלל ורוב מצוות החג.
זו היא עת הכושר לפנינו להעריך אל נכון ולהבין היטב את
'כח דיבור איש ישראל, כדי שנוכל לפעול בו את כל הטובה
והברכה הגדולה השופעת בימים המבורכים הללו, אמן ואמן.

ולא כלום הכל נשאר כבתחילה ולא שינו את דרכם לטובה! -
התייפה האיש בפני הרב השישי.
תנוח דעתך, הרגיעו ההפץ חיים פעלת רבות ונצורות! הרי
שעתיים שלמות ישבו ציבור גדול, ולא דיברו אף דיבור לשון
הרע אחד! וכי קטנה היא בעיניך זכות גדולה שכזו?
מאיך, אספרה נא טיב מעשה הפוך, וכמוכן הכל לפי העת והענין,
תן להכם ויחכם עוד.
אחד מטובי הדרשנים שבידו של קראת דשופריא, נואם בחסד
עליו, נקרא לשאת את דברו בעיר חיפה של לפני עשרות בשנים
[כשהיתה נקראת 'חיפה האדומה...], הוא נשא נאום חוצב להבות
בענין הקנאות והארץ בדרשתו על חובת הקנאות של איש
ישראל.
בעלותו אחר כך בחזרה לירושלים נכנס למעון קדשו של מרן
הגרי"ז הלוי זצוק"ל מברסק, וסיפר לפניו בהנאה גדולה אודות
הדרשה שנשא ברמה שם בחיפה, ועל תוכן הדברים שדיבר
בניהם בענין הקנאות.
אמר לו הברסקער רב, דע לך, שדבריא לך הועילו כלום ודרשתך
לא פעלה מאומה! שם בחיפה היית צריך לעורר על התחזקות
בתורה וביראת, על חיזוק בדקי הטהרה והקדושה, ושאר חובות
היהדות. דיבורך אודות הקנאות שם בחיפה אינם מועילים להם,
תושבי חיפה (של הימים ההם) אינם שייכים לזה כלל, זה לא
שיחם זה לא שיגם! על 'קנאות' ניתן לדבר כאן בעיר הקדוש
ירושלים וכדומה, אבל לא שם... הדרשה צריכה להיות תואמת
לפי אופי המקום ויושבו.
והוסיף להסביר לו במתק לשון קדש, לכל יהודי עלינו להגיש את
מה שאהוב עליו וקשור אליו, ואת מה ששייך לו לפי נפשו ולפי
עניינו. אי אפשר לדרוש מן הסנדל' לתקן את הארון... כשם
שיא אפשר לדרוש מן הנג' לתקן את הנעל... או מן השמלא' לתפור את הבגדים... וכמוכן שהתלמיד חכם לא יידע ולא יוכל
לתקן רכב שהתפוצץ באמצע הכביש... כל אחד ודרגתו, כל איש
ומקצועו.

לפיכך בבואנו לדבר לפני ישראל, הן ברבים והן ביחוד, יש
להתאים את תוכן הדברים לפי השומעים כדי שיהיו ערוכים
ומתוקנים כשולחן הערוך לפני האדם ומוכן לאכול, ובכך יכנסו
הדברים אל הלב פנימה.
והלא על כך מלמדנו הכתוב בפתח פרשתנו (א א): "וַיִּקְרָא אֶל
מֹשֶׁה וְיָדָבָר ה' אֵלָיו, מֵאוֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר: פִּירֵשׁ רִשִׁי: לְכָל
דְּבוֹרֹת וּלְכָל אִמִּירוֹת וּלְכָל צִיּוּיִים קְדָמָה קְרִיאַת לְשׁוֹן חִיבָה
לְשׁוֹן שְׂמֵלֵאכִי הִשְׁרַת מִשְׁתַּמְשִׁים בוּ, שְׂנֵאמֵר (ישעיה ג ג) וְקָרָא

אש מן השמים והפסיק בין
הקהל שנאסף ובין התינוק. אמר רבי אלעזר: או שהקב"ה רוצה
לעשות כאן נס, או שרוצה ששום אחד לא ישתדל בו ברבי יוסף,
אבל דיבוריו ודמעותיו של התינוק איני יכול לסבול.
תוך שישבו, שמעו קול אחד שאמר: אשריך רבי יוסי שדברי
הגדי הקטן ודמעותיו עלו לפני כסא הכבוד, ודנו דינך, ושלוש
עשרה בני אדם הזמין הקב"ה למלאך המתן תחתך, והוסיפו לך
עשרים ושתיים שנים עד שתלמד תורה לזה הגדי השלם והחביב
לפני הקב"ה.
אמר רבי אלעזר והחביריא, ולא נתנו לשום אדם להיות בתוך
הבית, ומיד עלה עמוד האש, ורבי יוסי פתח עיניו, והתינוק היה
עדיין דבוק פיו על פיו.
אמר רבי אלעזר, אשרי חלקינו שראינו תחיית המתים עין בעין.
קרבו אלינו, והתינוק היה יושן כמו שהיה גזע מן העולם אמרו:
אשריך רבי יוסי וברוך ה' שעשה לך נס על ידי עיניו ובכיותו
של בנך, לקחו את התינוק ונשקו אותו ובכו עימו מרוב שמחה.
והוציאו אותו לבית אחר ולא הדיעו לו מיד, אלא לאחר כך.
ישבו שלשה ימים וחידשו עם רבי יוסי כמה חידושים בתורה,
ואמר רבי יוסי שש"ה דמעות שישפך בני, נכנסו לפני הקב"ה
בחדש, ובשעה שפתח בני עם הפסוק 'כי יקרא קן צפור' נזדעזעו
שלוש מאות אלף פספסים שבמתיבתא דרקייעא וכולם עמדו
לפני הקב"ה וביקשו עלי רחמים ונתנו ערבותם עליו, ונתמלא
הקב"ה רחמים עליו, וצויה למלאך המתן שיהזור אחר עשרים
ושתיים שנים ובשבייל שאתם צדיקי אמת, עשה הקב"ה נס
לעיניכם.
אמר לו רבי אלעזר לרבי יוסי: בן כמה הוא הילד? אמר להם אל
תשאלו זאת, כי עדיין אינו בן חמש שנים. אמר לו רבי אלעזר,
חס ושלום בעין טובה אני מסתכל עליך, ע"כ.
ללמדך עוצם 'כח דיבור איש ישראל, וכל שכן של תינוקות של
בית רבן, וכל שכן בתפילותיהם ובבכיותיהם ודמעותיהם. שכשם
שהם ביטלו את גזירת המן בשעתו, כן ביטל תינוק קטן זה בן
חמש שנים בלבד הגזירה על אביו, וזהו התינוק המתים! [מתוך
דרשת התעודות במערת רבי יוסי דפקיעין].

לפני רבן של ישראל, הכתן הגדול שדעתו יפה, מרן "החפץ חיים"
זצוק"ל, נכנס רב אחד בעל דרוש, שנתבקש להגיע אל עיר אחת
ולשאת את נאומו, כדי לעורר את הציבור בענין מסוים הנצרך
תיקון.
דרשתו דרשה ארוכה לפני הקהל כשעתיים רצופות! ולא הועלתו

מוקד הזמנות ספרים • של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א קו הזמנות של מכון טיב 0733-22-76-09